

V tomto smere stačí dôkladne prezrieť text našej ústavnej listiny a to tým viac, lebo článkom IX., uvodzovacieho zákona ústavnej listiny zrušené boli predošlé ústavné zákony česko-slovenskej republiky, jako aj ústavné zákony rakúske a uhorské.

Zisťujem teda, že v ústavnej listine čl. republiky niet ustanovenia, ktoré by priamo alebo nepriamo stanovilo, uznalo alebo potvrdilo zvykové právo jako primérny prameň práva. Ba, naopak, po pozornom prečítaní ústavnej listiny, mám za to, že ústavná listina zavrhuje zvykové právo jako primérny prameň práva a že naša ústava nepochybne stojí na základe práva písaného a len písanému právu pripisuje pôvodnú relevanciu právnú. Nemôže byť sporu o tom, že v otázke: jako sa manifestuje štátna vôľa vo forme právnych noriem, ide o ustanovenia, ktoré sa majú čo naj-exkluzívnejšie a najstriktnejšie vykladať. Keď ústavná listina tak striktno obmedzuje normotvornú moc Stáleho Výboru Národného shromaždenia a vlády, nebolo by mysliteľné, aby nejasným spôsobom uznala právny prameň tak dôležitý, jakým je zvykové právo. Toho názoru je aj Weyr, keď na strane 68. svojej Soustavy uznáva len »zákony« — za súčiastky nášho právneho poriadku. Charakteristické sú v tomto smere §§ 1., 6., 98. a 102. ústavnej listiny. Menovite v § 98. a 102. nespomína zákonodarca, že by sudca bol viazaný aj nepísaným právom.

Museli by sme teda zistiť, či právna moc štátna, ktorej pripisujem prvotnú normotvornú moc, nevyjadřila sa ináč než písaným právom o tejto veci.

(Dokončenie.)

Dr. Karel Drbohlav:

Procesní postavení poškozeného dle uherského trestního řádu.

(Dokončení.)

V případě, že poškozený nebyl ku hlavnímu přelíčení vůbec předvolán a o líčení vůbec nevěděl, dopřává mu p. Dr. Černý právo žádosti za navrácení v předešlý stav dle § 463. etseq. pro nezaviněné zmeškání lhůty k odvolání. Názor opět nesprávný. Pan Dr. Černý v důsledku názoru o § 42. neuznává vůbec, že by měl býti poškozený, ať předvolaný, ať nepředvolaný, vyrozuměn, že státní zástupce vzdal se svého práva fungovati po vynesení rozsudku I. stolice a neuznává v důsledku toho ani, že uplatnění práva poškozeného ku hlavnímu líčení nepředvolaného odvoláním jest omezeno na dobu 30 dnů, počítajíc ode dne vzdání se se strany státního zástupce, poněvadž může právo to vykomati jen během doby odvolací. Hledíme-li nyní k ustanovení § 464., dle kterého jest podati žádost za navrácení v předešlý stav během 8 dnů, když překážka přestala a není-li pochybnosti, že překážkou tou jest právě nevědomost poškozeného o hlavním přelíčení, pak by nebylo ani pochybnosti, že, doví-li se poškozený o této překážce až po dlouhé době, třeba po létech, mohl by dle pana Dr. Černého vždy ještě stále žádati za navrácení v předešlý stav po

zmeškanou lhůtu. Že takovou situaci zákonodárce způsobiti nechtěl, nebude, myslím, vážných pochybností. Dle našeho názoru má se věc takto: Poškozený nebyl předvolán ku hlavnímu přelíčení proto, že buď předseda přelíčení toho opomenul, nebo že je poškozený buď vůbec anebo jeho pobyt neznámý. Má-li býti, jak jsme tu dokázali, poškozený vždy i po vynesení rozsudku, vyzrozuměn o tom, že státní zástupce od svého práva odvolacího upustil, musí býti nyní takto vyzrozuměn i ten poškozený, který ku hlavnímu líčení nebyl předvolán, je-li i on i bydliště jeho známo. Po tomto vyzrozumění, s nímž se mu zároveň doručuje rozsudek, má třídní lhůtu k odvolání. Není-li znám, nebo neví-li se o jeho pobytu, pak pomíjí jeho právo vůbec uplynutím 30 dnů, počítajíc od té doby, kdy státní zástupce upustil od svého práva odvolacího (anal. § 42. VI. odst.).

O restituci in integrum nemůže tu vůbec býti pro tuto nevědomost o hlavním líčení nikdy řeči.

Vedle odvolání proti rozsudku osvobozujícímu dává trestní řád poškozenému i právo odvolání jen proti výroku o nárocích soukromoprávních dle § 383. III. 2 a. A jako při odvolání proti osvobozujícímu rozsudku jest tu podmínka vzniku práva toho, že se žalobce neodvolal, tak u odvolání proti výroku o nárocích soukromoprávních jest podmínkou, že se některá z oprávněných osob (buď žalobce nebo obžalovaný) proti rozsudku odvolali do viny nebo trestu.

Poněvadž tedy i tu závisí vznik práva odvolacího pro poškozeného na podobné podmínce, jako při rozsudku osvobozujícím a není rovněž ani tu jisto před uplynutím lhůty, na niž splnění či nesplnění této podmínky závisí, vznikne-li poškozenému právo odvolání čili nic, platí tu obdobně vše to, co bylo již řečeno o odvolání proti rozsudku osvobozujícímu. Rozdíl byl dle dřívějšího znění § 388. jen ten, že pro poškozeného při hlavním líčení přítomného, bylo vždy ihned při vyhlášení rozsudku rozhodnuto, vzniká-li právo odvolání čili nic, a bylo-li odvolání žalobcem anebo obžalovaným ohlášené a podmínku odvolání poškozeného tvořící, vzato zpět, mělo to za následek i zánik práva poškozeného, kdežto při rozsudku osvobozujícím naopak mělo zpět vzetí odvolání žalobcem vznik práva odvolacího pro poškozeného. Dle p. Dr. Černého jest poškozenému i toto odvolání ohlásiti vždy do tří dnů od vyhlášení rozsudku. Jest ku podivu, že tu p. Dr. Černý, poněvadž nemůže tu vůbec dovolávati se předpisu § 46. 2. věta, odůvodňuje povinnost poškozeného ohlásiti i toto odvolání do tří dnů již jenom tím, že se rozsudek poškozenému nedoručuje a tak že pro něho ani jiná lhůta než třídní od vyhlášení rozsudku začítí nemůže. Dle našeho názoru, jak jsme ho napřed odůvodnili, jest poškozeného stejně, jako při rozsudku osvobozujícím, s doručením rozsudku vyzrozuměti o tom, že mu právo k odvolání vzniklo a od té doby běží mu pak třídní lhůta k ohlášení a 8denní ku provedení odvolání. Zmateční stížnost proti rozsudku soudní tabule poškozenému proti výroku o soukromoprávních nárocích nepřisluší. Pan Dr. Černý nečiní přesně rozdíl mezi procesualním postavením poškozeného, vystupuje-li ve funkci žalobce státní zástupce nebo náhradní soukromý žalobce a proto upadá do omylu, jak jsem již na to poukázal. Rozdíl ten je značný, ba možno říci zásadní.

Vzdal-li se státní zástupce své funkce žalobce až do doby, kdy může upustiti od žaloby, jest (i dle názoru p. Dr. Černého) o tom upovědomiti ty osoby, které jsou jmenovány v § 42. IV. odst. s vyzváním, aby převzaly zastoupení obžaloby, jinak že bude trestní řízení zastaveno, a poškozené, kteří dosud neučinili nějaký úkon v § 42. IV. odst. uvedeny, jest jen upovědomiti bez takového vyzvání. (Vyzvání takové nemělo by u takového poškozeného žádného smyslu, poněvadž nedal dosud vůbec na jevo, že chce v trestním řízení vystoupiti.) Každý takto upovědoměný musí, chce-li svůj soukromoprávní nárok v trestním řízení uplatňovati, ve lhůtě v § 42. stanovené prohlásiti, že zastoupení žaloby přejímá, jinak se trestní řízení zastaví. Tím ale stává se i ten poškozený, který se dosud ani nepřipojil, soukromým žalobcem náhradním, a je-li takových osob více, které takové pro-

hlášení učinily, (ať to byly soukromé stránky, ať jen poškození dosud se nepřipojivší), konkurují mezi sebou a rozhodne se dle § 44., kdo bude vystupovat jako náhradní soukromý žalobce a kdo jen jako soukromá stránka. Vystupuje-li tedy náhradní soukromý žalobce, nemůže být jiného poškozeného, než by neměl povahy soukromé stránky, než ten, kdo nebyl o ustoupení státního zástupce vyzooměn. A poněvadž právo i tohoto nevyrozuměného poškozeného jest obmezeno na lhůtu 30 dnů po upuštění se strany státního zástupce, nebude po těchto 30 dnech vůbec žádného poškozeného, který by se nepřipojil, nýbrž každý poškozený bude soukromou stranou. Vystupuje-li náhradní soukromý žalobce, jsou práva soukromé strany uvedena v § 45. a 46. Má ímenovitě soukromá strana právo činiti návrhy vyjímaje návrhy o kvalifikaci činu a výměře trestu (§ 45.). Má dále právo na opravný prostředek, jež může každá soukromá strana užítí samostatně (§ 46. I. odst. 3. věta). Soud všem oznamuje svá usnesení jen soukromému žalobci, jen ku hlavnímu přelíčení obdrží každá soukromá strana obsílku zvláště.

Z toho plyne, pokud jde o lhůty k opravným prostředkům, že, není-li předepsáno ve speciálních dalších ustanoveních, týkajících se soukromé strany, že má jim býtí usnesení soudu zvláště doručeno (viz § 105., 278. se zřetelem na § 261.) běží soukromé straně k opravnému prostředku táž lhůta jako soukromému žalobci, t. j. ode dne doručení usnesení soukromému žalobci. Zmėnil-li se žalobce, nemėní se nic na této lhůtė, nový soukromý žalobce i všechny soukromé strany jsou stále na tutėž lhůtu vázány, jakou měl dřívější soukromý žalobce (§ 46. 2. věta). (To, co tvrdí p. Dr. Černý o každém žalobci, ať státním zástupci ať soukromém žalobci, platí, jak zřejmo, jen v případě, zastupuje-li žalobu soukromý žalobce. V tom směru se s ním, ovšem jen do vnesení rozsudku, shodujeme.) Je-li však zvláště předepsáno, že má býtí usnesení doručeno i zvláště soukromé straně, běží jí lhůta ode dne doručení (§ 378.). Prolomení zásady § 46. 2. věta p. Drem Černým platí jen, fungoval-li dřívė náhradní soukromý žalobce.

Jinak tomu je však při opravném prostředku tam, kde zákon obmezuje opravný prostředek soukromé strany (označené i všeobecným výrazem »poškozený«) zvláštním předpisem jen na ten případ, že žalobce (míněn jest tu i státní zástupce i soukromý žalobce) opravného prostředku nepodá. Tu soukromá strana, ač zásadně dle všeobecného předpisu § 46. 3. věta právo na opravný prostředek by měla, přece nemůže ho procesualně uplatnití, pokud není rozhodnuto, že se soukromý žalobce vzdal. Tomu jest tak při odvolání poškozeného dle § 383. III. 2 a) i b) a zmateční stížnosti dle § 31. trpn. s ohledem na § 383. III. 2 b).

V tom směru platí i tu, funguje-li náhradní soukromý žalobce, vše to, co bylo napřed uvedeno, právě tak, jako když funguje státní zástupce jako žalobce.

Co do postavení poškozeného po vnesení rozsudku soudní tabule rozchází se náš názor s panem Dr. Černým jen potud, že pan Dr. Černý, nemaje na zřeteli, že o právu zmateční stížnosti poškozeného při odvolacím přelíčení přítomného rozhodlo se dle dřívějšího znění § 388. ihned po vnesení rozsudku, kdežto dle nynějšího znění odsunuje se toto rozhodnutí až po třech dnech po vyhlášení rozsudku, stanoví pro poškozeného povinnost, třebas jeho právo ještě ani nevzniklo, ohlásiti zmateční stížnost alespoň »pro případ« během tří dnů ode dne vyhlášení rozsudku, kdežto dle našeho názoru i tu jest zachovati postup dle § 425. II. odst., a § 431., neohlásil-li žalobce zmateční stížnosti, nebo byla-li vzata zpět, poněvadž § 425. II. odst. má na zřeteli vždy tu okolnost, že nemohlo býtí o vzniku práva zmateční stížnosti poškozeného ihned po vyhlášení rozsudku soudní tabule rozhodnuto, což jest dle mového znění § 388. stejně tomu, byl-li poškozený při odvolacím líčení přítomen a žalobce se nevyjádřil, jako nebyl-li poškozený při líčení vůbec přítomen.

Shrneme-li všechny tu uvedené úvahy, můžeme pak procesualní postavení poškozeného krátce a systematicky precisovati takto:

I. Funguje-li státní zástupce jako žalobce.

A) Až do vynesení rozsudku v I. stolici.

1. Má poškozený právo připojit se k trestnímu řízení § 52.
2. Je-li poškozený soukromou stranou, má práva uvedená v §§ 50. a 51.
3. Má právo jako strana soukromá na doručení usnesení vyšetřujícího soudce dle § 105., žalobního senátu dle § 128. a dle § 261. a ač to není výslovně předepsáno, i sborového nebo porotního soudu dle §§ 268. a 283.
4. Jako strana soukromá může si stěžovati proti každému opatření neb opomenutí vyšetřujícího soudce dle § 113. (usnesení vyšetřujícího soudce, jímž se ukončuje trestní řízení a vůbec dispositivní úkony se tu nemíní).
5. Má právo ať jako strana soukromá ať jen jako poškozený, který se k řízení trestnímu nepřipojil, býti předvolán ku hlavnímu líčení u I. stolice (§ 286.).

6. Právo stížnosti proti usnesením soudním má poškozený, i když je stranou soukromou jen jako každá jiná osoba bez této vlastnosti poškozeného dle § 378. IV. odst., pokud se usnesení to jen na něho nebo jeho právní nárok vztahuje, zvláštního práva stížnosti jako poškozený ať jest i stranou soukromou, nemá. V § 269. dává se mu sice výslovně právo stížnosti, ale toto právo jest účinné, jen když stížnost nepodal státní zástupce.

B) Po vynesení rozsudku v I. stolici.

1. Má poškozený, ať jest stranou soukromou či nikoli, jediné právo na odvolání proti odsuzujícímu rozsudku co do soukromoprávního nároku dle § 383. III. 2 a), ovšem jen tehdy, odvolá-li se oprávněná osoba co do viny nebo výměru trestu a běží mu k tomu lhůta, bylo-li rozhodnuto o vzniku jeho práva ihned při přelíčení, do tří dnů od prohlášení rozsudku, nebylo-li ihned rozhodnuto, do tří dnů od vyrozumění (s doručením rozsudku), že mu právo to vzniklo.

2. Má právo býti přítomen při odvolacím přelíčení, ovšem bez práva býti při něm nějak činným.

II. Upustil-li státní zástupce od své funkce jako žalobce.

A) Až do vynesení rozsudku v I. stolici.

1. Má poškozený, ať jako strana soukromá, ať jako poškozený, který se k trestnímu řízení nepřipojil, právo, by byl vyrozuměn o tom, že státní zástupce upustil od své funkce a to jako strana soukromá s vyzváním, aby se vyjádřila, převezme-li žalobu, ježto jinak bude trestní řízení zastaveno, jako poškozený, který se nepřipojil, bez takového vyzvání (§ 42.).

2. Poškozený, ať jako strana soukromá, ať nikoli, může převzítí zastupování žaloby, byl-li o ustoupení státního zástupce vyrozuměn, ve lhůtě dle § 42. IV. odst., nebyl-li vyrozuměn, do 30 dnů počítajíc od upuštění.

3. Převzetím žaloby stává se poškozený, ať se dříve k trestnímu řízení připojil či dosud nikoli, náhradním soukromým žalobcem a nabývá práva státního zástupce s obmezením uvedeným v § 43. II. a III. odst. Vstupuje na místo státního zástupce do toho stadia trestního řízení, v jakém toto bylo po posledním opatření nebo rozhodnutí soudu učiněném o posledním návrhu státního zástupce. Je-li třeba návrhu ku dalšímu pokračování trestního řízení a je-li proti předepsána určitá lhůta, nutno, by návrh ten byl učiněn v předepsané lhůtě, jež mu počíná od té doby, kdy převzal zastoupení obžaloby, jde-li o stížnost proti usnesení soudnímu, vydanému o posledním návrhu státního zástupce, běží mu lhůta ku stížnosti ode dne, kdy byl o upuštění státního zástupce vyrozuměn.

B) Po vynesení rozsudku v I. stolici.

1. Poškozený, ať je stranou soukromou, ať se dosud nepřipojil, má právo, by byl o tom, nestalo-li se to ihned při vynesení rozsudku, vyrozuměn s doručením rozsudku, že státní zástupce od svého práva upustil, je-li rozsudek osvobozující.

2. Má právo, stalo-li se upuštění ihned při vyhlášení rozsudku, do tří dnů ohlásiti odvolání proti sprostujícímu rozsudku, a žádati za opis rozsudku, jinak, byl-li o tom vyrůzuměn, do tří dnů od vyrozumění, ať byl při hlavním přelíčení přítomen či nikoli. (§ 383. III. 2 b.)

3. Právo odvolání co do soukromoprávních nároků má poškozený, ať se již dříve připojil či nikoli, stejně za týchž podmínek, jako když státní zástupce od svého práva neupustil (viz I. B 1. § 383. III. 2 b.)

4. Právo má dále poškozený, by byl vyrozuměn, nestalo-li se tak ihned při odvolacím líčení, při kterém poškozený byl přítomen, o tom, že státní zástupce vzdal se práva zmateční stížnosti proti rozsudku soudní tabule, jenž potvrzuje osvobozující rozsudek I. stolice, ať byl při odvolacím líčení přítomný nebo nepřítomný. (§ 425. II. odst.)

5. Poškozený má právo zmateční stížnosti proti rozsudku soudní tabule, jenž potvrzuje osvobozující rozsudek, za týchž podmínek, jako právo odvolání proti osvobozujícímu rozsudku I. stolice, t. j. vzdal-li se státní zástupce svého práva ihned při hlavním odvolacím přelíčení po vynesení rozsudku, má právo ohlásiti zmateční stížnost během tří dnů od vynesení rozsudku a žádati za opis rozsudku, nebyl-li přítomen, anebo nevzdal-li se státní zástupce ihned práva odvolacího, během tří dnů ode dne vyrozumění s doručením rozsudku (§§ 425. II. a 431.).

III. Funguje-li náhradní soukromý žalobce.

A) Až do vynesení rozsudku I. stolice.

1. Poškozený, jenž o upuštění se strany státního zástupce nebyl vyrozuměn, může až do uplynutí 30 dnů od upuštění, se připojiti k trestnímu řízení.

2. Soukromá strana má práva uvedená v § 45. Má působnost kontrolující a výpomocnou; může nahlížeti do spisův a činiti návrhy, týkající se nejen soukromoprávních nároků, nýbrž i vedení a pokračování trestního řízení, vyjímaje návrhy o kvalifikaci činu a výměře trestu.

3. Soukromá strana má právo užiti samostatně (bez ohledu na soukromého žalobce a konkurující ostatní strany soukromé) opravného prostředku. Poněvadž však se usnesení soudu doručuje jen soukromému žalobci, běží i soukromé straně ve všech případech vyjímaje ty, v nichž zvláštním předpisem jest stanoveno doručení usnesení soudu každé soukromé straně zvlášť, lhůta ku podání opravného prostředku ode dne doručení usnesení soukromému žalobci. (V souhlase s tím jest ustanovení § 46. 2. věta, dle něhož může nový soukromý žalobce i každá soukromá strana podati opravný prostředek jen v té lhůtě, kterou měl dřívější žalobce.) V případech, kde nařizeno, by usnesení bylo doručeno každé soukromé straně zvlášť (§§ 105., 128., 278. vzhledem k § 261.) běží lhůta k opravnému prostředku ode dne doručení usnesení straně soukromé.

4. Konkuruje-li více soukromých stran, mají právo zvoliti si společného zmocněnce. (Ostatně to není speciální právo jen soukromých stran, to jest i jejich povinnost, uloží-li jí jim soud.) (§§ 45., 47. III. odst.)

5. Každá soukromá strana má právo, by byla předvolána ku hlavnímu líčení. (§§ 45. a 286.)

B) Po vyhlášení rozsudku I. stolice.

Práva soukromé strany jsou tu tatáž, jako poškozeného, funguje-li státní zástupce. (Viz I. B.)

IV. Upustil-li náhradní soukromý žalobce od svého práva jako žalobce.

A) Až do vynesení rozsudku I. stolice.

1. Strana soukromá má právo, by byla dle § 42. IV. odst. vyrozuměna o tom, že soukromý žalobce od svého práva žalobního upustil. (§ 45. VI. odst.)

2. Má právo ve lhůtě v § 42. IV. odst. stanovené prohlásiti, že přejímá práva žalobní.

3. Převzetím práv žalobních stává se náhradním soukromým žalobcem a vstupuje na místo dřívějšího soukromého žalobce v to stadiu trestního řízení, ve kterém bylo, když dřívější soukromý žalobce je zanechal. Bylo-li by třeba návrhu, ku kterému je předepsána určitá lhůta, běží tato lhůta ode dne vyrozumění, jestliže soukromá strana před tím, než soukromý žalobce od svého práva ustoupil, neměla práva takového návrhu učiniti. (Srv. § 129.: »A upozorní žalobce na ustanovení I. odst. § 276.« a ustanovení tohoto § 276. a § 277., dle něhož může žalobu podati jen soukromý žalobce, nikoli strana soukromá.) Měla-li soukromá strana již před upuštěním od práva žalobního se strany soukromého žalobce právo k návrhu, pro který jest event. stanovena nějaká lhůta, neproduhuje se mu § 42. tato lhůta, nýbrž běží stejně již od té doby, ve které započala jako straně soukromé.

Je-li po upuštění se strany soukromého žalobce třeba podati opravný prostředek proti soudnímu rozhodnutí, jest soukromá strana i po vyrozumění dle § 42. o ustoupení soukromého žalobce vázána na lhůtu, která pro ni běžela již jako pro stranu soukromou, měla-li jako strana soukromá již právo na tento opravný prostředek. Neměla-li na tento opravný prostředek již dříve práva, běží jí lhůta ode dne vyrozumění o ustoupení soukromého žalobce. Měla-li soukromá strana právo k opravnému prostředku již před upuštěním práva žalobního soukromým žalobcem, a neběžela-li pro soukromou stranu k opravnému prostředku žádná zvláštní lhůta, poněvadž rozhodnutí soudní, proti němuž opravný prostředek směřuje, bylo doručeno jen soukromému žalobci (viz § 45. IV. odst.), má soukromá strana i po vyrozumění o upuštění se strany žalobce soukromého, jen tu lhůtu k opravnému prostředku, kterou měl soukromý žalobce, jenž od svého práva upustil (§ 46. 2. věta).

B) Po vynesení rozsudku I. stolice.

Soukromá strana má tu totéž procesualní postavení a táž práva, jako poškozený, resp. soukromá strana v tom případě, když od svého práva upustil státní zástupce (viz II. B), poněvadž právo použití odvolání a zmateční stížnosti má jen soukromý žalobce a právo straně soukromé vzniká jen po upuštění soukromého žalobce a jen v tom rozsahu, jako kdyby byl fungoval státní zástupce.

Budiž tu k tomu zvláště poukázáno, že po vynesení rozsudku nestává se poškozený, ustoupí-li státní zástupce nebo soukromý žalobce, od svého práva, více soukromým žalobcem s právy soukromému žalobci příslušejícími, nýbrž že mu je vyhrazeno jen právo odvolání a zmateční stížnosti proti osvobozujícímu rozsudku, kdežto soukromý žalobce měl dle § 383. III. 1. i právo odvolání a zmateční stížnosti v neprospěch obžalovaného v témže rozsahu jako státní zástupce.

Je samozřejmo, že v rámci časopiseckého pojednání nelze vypočísti všechna práva poškozeného v trestním řízení, ani rozhodnouti všechny případy, ve kterých se o právech poškozeného může jednati. Jisto jest, že jsou tu ještě i jiná práva, než o nichž jsme tu promluvíli, práva, která směřují k uplatnění i realisaci a zajištění soukromoprávních nároků, tak na př. práva poškozeného uvedena v hlavě XXVII. a pod.

Tu pojednali jsme jen o těch právech, která následkem nového názoru projeveného v článku p. Dr. Černého mají doznati jisté změny. Ale ani v tomto směru nelze rozřešiti všechny případy, které v praxi mohou se vyskytnouti. Úlohou může tu býti jen vytýčiti pevné zásady, dle kterých jest pak jednotlivé případy vyřešiti.

Hlavní zásady možno pak dle toho, co tu uvedeno, uvésti takto:

Pokud funguje státní zástupce, nemá poškozený, ani jako strana soukromá, žádného dispositivního práva s ohledem na trestní řízení, nýbrž má jen práva, která směřují k tomu, by činnost státního zástupce byla podporována, nehledíc ovšem na práva, která se vztahují jen na soukromoprávní nároky. Vzdal-li se státní zástupce své funkce jako žalobce, nabývá poškozený dispositivní právo na trestní řízení jako dominus litis, právo tu mu vzniká dobou vzdání se státního zástupce a může je uplatniti v přede-

psané lhůtě, počínající ode dne vyrozumění o vzdání se státního zástupce, pokud se týče ve lhůtě předepsané pro další úkon, který jest nutný ku pokračování v trestním řízení, kterážto lhůta počíná rovněž ode dne vyrozumění o uvedeném vzdání se.

Vzdal-li se státní zástupce, nastupují na jeho místo všichni ti poškození, kteří provedli úkon, jímž dávají na jevo, že přebírají trestní řízení a v něm chtějí pokračovati. Všichni tito poškození stávají se pak domini litis a přísluší jim pak všem dohromady disposiční práva v trestním řízení. A jen aby se některé úkony ode všech těchto poškozených nehromadily, přikazuje trestní řád, aby jeden z poškozených byl určen za soukromého žalobce, jemuž potom přísluší prováděti ty úkony, jež nesmí býti od ostatních poškozených hromaděny. (Srv. § 45. IV. odst., §§ 129., 276., 277., 383. III. 2. b), trp. § 31. trpn.)

Odpadne-li soukromý žalobce vzdáním se práva, nastupuje na jeho místo jiný poškozený určený dle § 44. v trestním řízení až do vynesení rozsudku, po vynesení rozsudku mají i tu, právě tak, jako když odpadne státní zástupce, všichni poškození práva dle § 383. III. 2. b trp. a 31. trpn. Provádění těchto práv není pak již omezeno jen na jednu osobu (poněvadž po vynesení rozsudku není změna v osobě soukromého žalobce více možná, jelikož funkce žalobce jest již vlastně skončena), nýbrž mohou tato práva prováděti všichni poškození odděleně každý pro svou osobu.

Dr. Jaroslav Horák:

„Intervenience“ dle § 92. civ. ř. s.

(Pokračování.)

Z toho všeho následuje, že intervenience dle § 92. je zrovna tak málo interveniencí, jako t. zv. hlavní intervenience,²⁴⁾ neboť intervenience pojmově znamená účast ve sporu jiných stran, ale ne samostatný spor třetí osoby proti jedné neb oběma stranám jiného sporu, třebaž téhož nároku se týkajícího.

Používáme-li vzdor tomu v této práci výrazu intervenience na případ § 92., činíme tak pouze vzhledem an terminologií zákona.

Převládající mínění německých procesualistů,²⁵⁾ k němuž se kloní i maďarští autoři, považuje praetendenta do sporu vstupujícího za hlavního intervenienta, jenž se liší od jiných hlavních intervenientů pouze tím, že nepodává žaloby, nýbrž uskutečňuje svůj vstup pouhým n á v r h e m neb prohlášením.

Propuštění žalovaného ze sporu není pak sprostěním žaloby, zrušením právního poměru procesního mezi dlužníkem a praetendenty, poněvadž v konečném rozsudku dlužno uložiti podlehnuvšímu praetendentovi i náklady ve prospěch žalovaného dlužníka, pokud nejde o náklady uložené již při propuštění z rozepře žalovanému. Z toho následuje, že propuštěný dlužník zůstává na dále stranou ve sporu, ale staví se jaksi stranou, nejsa povinen k činnostem procesní a jsa zbaven nebezpečí s opominutím jistého procesního úkonu jindy spojeného. Dle toho by se propuštění žalovaného ze sporu nedělo rozsudkem konečným, nýbrž mezitímním.²⁶⁾ Vyskytuje se však také mínění, že propuštění ze sporu je konečné.

²⁴⁾ S hlediska, že při t. zv. hlavní intervenienci nejde vlastně o intervenienci vůbec, vychází patrně Hora: Čsl. civilní právo procesní, když staví hlavní intervenienci pod zvláštní pojem: procesní úpravy kolise nároků a zevně odděluje tuto partii od pojednávání o intervenienci. Hora, cit. str. 203. sq., jakož i Procesní úprava kolise nároků.

²⁵⁾ Hora, Procesní úprava kolise nároků, str. 80.

²⁶⁾ Pojem rozsudku mezitímního je však v něm, civ. ř. s. podstatně jiný, nežli v právu rakouském a uherském. Hora, cit. str. 80., poz. 6.